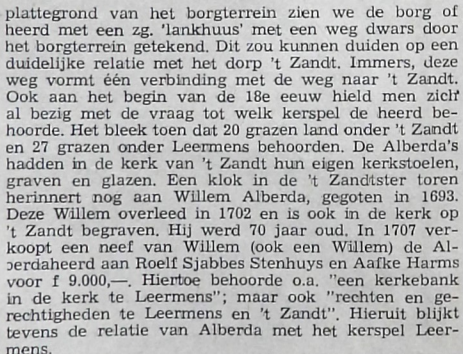

Hand-drawn map of the Oostvaardersplassen area in Friesland, showing various locations and geographical features. The map includes a compass rose at the top left, a scale bar at the bottom left, and a north arrow at the bottom right. Key locations marked include 't Zand, Omla Burch, Alberda heerd, Terhorn, molenhorn, Bolsiersmaheerd, and Terrijp. The map also shows the 'Oude dijk' (old dike) and the 'Spijk' (spike). The map is drawn on a grid of squares.

De drie boerderijen kunnen bogen op een eeuwenoude geschiedenis. In alle drie gevallen hebben hier in vroeger dagen borgen gestaan. Borgen waarin bekende Ommelanders geslachten hebben gewoond en geleefd. De oudste geschiedenis van de borgen begint naar alle waarschijnlijkheid omstreeks de dertiende eeuw. De naamgeving is afkomstig van persoonsnamen. In het jaar 1317 wordt voor het eerst genoemd: 'Aldulphus Ombteta' en de eerste Alberda die genoemd wordt is Fecka Alberda. Naar alle waarschijnlijkheid wordt in de kroniek van Wittewierum al in 1247 de naam Alberda in latijnse vorm genoemd. In 1412 komt de persoonsnaam Doedeke Boeltzertzema in de geschiedenisboeken voor. Dit was de eerste met name genoemde bewoner van Bolsiersema.

In 1781 is er voor het laatst sprake van "de borg op 't Zandt'". Hierna wordt steeds gesproken van de 'Alberdaheerd'. In 1811 ging de plaats over in handen van de familie Cleveringa. In 1919 is de paardeschuur afgebrand en vervangen door een nieuwe en tien jaar later is de grote landbouwschuur buiten de grachten gebouwd. De boerderij is in het jaar 1854 voor 'n groot gedeelte verbouwd. De achtergevel en de stookhut zijn in 1965 gerestaureerd. Het woongedeelte is in 1948 gemoderniseerd. Het bedrijf is heden in eigendom van de heer S. T. Boerma en is ongeveer 60 bunder groot.

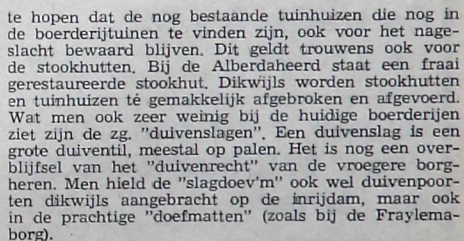
Bolslersema of Schatsbürg valt duidelijk onder Leermens. Zo wordt in het jaar 1561 de naam genoemd van Lucas Clant van Bolslersema, hoofdclint te Leermens en Warfhuizen. Als Ommelanden geslacht zijn de Clanten even bekend als de Alberda's. Niet alleen Ommelanden families bewoonden Bolslersema, maar ook de duitse familie Scharf. In begin 1600 werd het huis en de hofstede te Boelzlersema met grachten en singels met 124,5

Omta

gras land het eigendom van Diderich Scharf, drost te Vrouwenborch. De naam "Schatsbürg" is eigenlijk afkomstig van de duitse familie Scharf. Scharfsborg werd verbasterd tot Schatsbürg. Het is wellicht interessant te vermelden dat Omta en Bolsiersema een bepaalde tijd in één hand zijn geweest. De in 1724 overleden Frick Reyns of Reynders — eigenaar van Ompdeda — kocht een jaar vóór zijn dood Bolsiersema "zijnde een borg verscheidene vertrekken, schathuis, grachten, hoven, wel beplante singels, verscheidene schone vazen en pledestallen in het binnen- en buitenhof staande". Kort na de dood van Frick Reynders is de borg waarschijnlijk gesloopt. De plaats is hierna in verschillende handen geweest: zo werden b.v. in 1800 Johannes Kimm en Hille Geerts voor f 5150 eigenaren. In 1859 kocht Tonnis Pieters Burema de boerderij met vaste beeklemming van bijna 30 ha voor f 25.075,—. De Burema's zijn tot voor kort steeds eigenaars geweest. Heden behoort de plaats aan prof. P. Hofstede.

Van de drie vroegere borgsteden, bezit het tegenwoordige Alberda de meeste allure. Het gehele terrein is nog in takt, de grachten bestaan nog en zijn kortgeleden nog geheel opgeschoond. Gelukkig heeft het zware gebouwtje op de singels en binnenterrein de zware stormen van de laatste tijden goed doorstaan. Op één der singels staat nog een tuinhuis op palen. Het ligt in de bedoeling dit leuke tuinhuis te restaureren. Het ware

In de appelhof van de Alberdaheerd staat nog een "doevmslag". Omdat de huidige bewoner van Alberda een liefhebber is van gevogelte kan men behalve de duiven ook pauwen, eenden, ganzen en kalkoenen op zijn erf tegenkomen. Zo kan men, wanneer men op Alberda komt, nog ten dele ervaren hoe de sfeer in vroeger dagen op en rond de Ommelanden heerden geweest moet zijn.

Ook het borgterrein van Omta is nog in takt. Het is niet precies bekend, waar de vroegere borg heeft gestaan. Onder het woongedeelte van de huidige boerderij, bevinden zich nog de kelders met zware muren. Dit zou er op kunnen wijzen dat de voormalige borg

Alberdaborg

hier heeft gestaan. Aan de voorzijde van de plaats bevinden zich aan weerszijden van de dam in de gracht twee grote, forse helpeken met als opschrift "Omtda burch". Wanneer men in de schuurruimte komt, kan men ervaren hoe imponerend een "dreikrak" kan zijn. Tenslotte gaan we nog naar het tegenwoordige Bolsiersma. De nieuwe weg Zeerip—Godlinze heeft de situatie achter de heerd nogal veranderd. De vroegere brug over het 't Zandtstermaar, de Schatsborgstil, is verdwenen. De noordelijke gracht is gedempt. De vroegere helpeken met het sierizer ligt terzijde op een pulinhoop. Wellicht zullen ze nog in ere worden hersteld. Momenteel wordt het woongedeelte van de heerd gerestaureerd. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de firma Van der Laan uit Loppersum. De vroegere borg moet in de lengte langs de verdwenen noordelijke gracht hebben gestaan. Het borgterrein met grachten en de oude lindes op de singels is nog oorspronkelijk. In de uiterste zuidwesthoek van het terrein bevindt zich een grafveld: eigenlijk een sabbekerkhof. Schatsbörg geeft in zijn totaliteit een verwaarloosde indruk. Wellicht zal hier de komende jaren verandering in komen. Het grijze verleden van dit "ölle haimstee" rechtvaardigt zoets tenminste wel.

OMTA, ALBERDA en BOLSIERSEMA: namen uit het Ommelander verleden, waardoor ze nog heden bekendheid genieten. Dat dit nog jaren zo zal blijven.